

Ibibazo n'ibisubizo.

Gusama no gutwita.

Kuki habaho abagore badashobora gutwita?

Ubugumba cyangwa se kudashobora gutwita bishobora guturuka ku bintu binyuranye: ibibazo bishingiye ku misemburo y'umugabo, y'umugore cyangwa iya bombi; kuziba kw'imiyoborantanga y'umugore; intanga ngabo nke ku mugabo; kuba umuntu akuze cyane. Rimwe na rimwe abaganga ntibabasha kugaragaza impamvu z'ubugumba bwa burundu.

Umukobwa uri mu mihango ashobora gusama?

Yego, birashoboka n'ubwo bidakunze kubaho. Biterwa n'uko ukwezi kwe kureshya, iminsi amara mu mihango ndetse n'igihe akoreye imibonano mpuzabitsina kuko intanga ngabo zishobora kumara iminsi itanu cyangwa itandatu mu mubiri w'umugore zitegereje guhura n'intanga ngore.

Ni uguhera ku yihe myaka umukobwa ashobora gutwita?

Iyo umukobwa yatangiye kujya mu mihango imyanya ye myibarukiro iba yatangiye gukora bityo akaba yatwita igihe akoze imibonano mpuzabitsina. Ibi ariko ntibivuga ko aba yiteguye kugira umwana, bivuga gusa ko umubiri we uba ufite ubushobozi bwo gutwita.

Ese umukobwa ashobora gutwita nta mibonano mpuzabitsina yakoze?

Kugeza ubu nta gihamba ihari y'uko iyo igitsina cy'umuhungu (imbori) kigeze hafi y'inda ibyara y'umugore maze hakabaho gusohora byatuma umukobwa atwita. Nyamara, iyo igitsina cy'umuhungu gihuye n'igitsina cy'umukobwa ariko kitinjiyemo imbere mu nda ibyara, umuhungu ashobora kwanduza umukobwa indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina.

Ni iki gituma umugore abyara impanga?

Ibisobanuro biratandukanye hakurikijwe ko yabyaye impanga nyazo cyangwa se amahasha. Abana b'amahasha baba basa ariko bidakabije (kubatandukanya biroroha), bashobora kuba ab'igitsina kimwe cyangwa ibitsina bitandukanye. Umuntu abyara amahasha igihe harekuwe intanga ebyiri zose zikajya mu miyoborantanga kandi zigahura buri yose ukwayo n'intanga ngabo.

Impanga nyazo ziba zihuje igitsina kandi zisa nk'intobo (kuzitandukanya ntibyorohe). Umuntu azibyara iyo intanga ngore n'intanga ngabo zimaze guhura maze igi zakoze rikigabanyamo kabiri.

Ni iki gituma umwana aba umukobwa cyangwa umuhungu?

Iyo intanga ngore ihuye n'intanga ngabo, ako kanya umwana uzavuka aba yamaze guhabwa igitsina. Intanga ngabo zibamo uturemangingo (chromosomes) tw'ubwoko bubiri: **X** na **Y**. Iyo intanga ngabo irimo akaremangingo ka **Y**, umwana uzavuka aba ari umuhungu; naho iyo irimo akaremangingo ka **X**, umwana aba umukobwa. Intanga ngabo rero niyo igena igitsina cy'umwana uzavuka.

Mbere yo gutwita ni ibiki ngomba gutekerezaho?

Kugira umwana ni inshingano ikomeye umuntu agomba kubanza gutekerezaho birambuye. Mbere yo gutwita umukobwa akwiye kubanza kwibaza ibibazo bikurikira:

- **Ese mu rwego rw'ibitekerezo nditeguye?**
- **Ese mu bijyanye n'amikoro nditeguye?**
- **Ese ndifuza guhagarika cyangwa kubangamira imyigire yanjye?**
- **Ese se w'umwana azamfasha?**
- **Ese ababyeyi banjye cyangwa abandera bifuza kongira umwana?**
- **Ese umuco n'idini byanjye bibona gute umukobwa ubyaye atarashaka?**

Ni ku yihe myaka umuntu aba yemerewe gukora imibonano mpuzabitsina?

Gukora imibonano mpuzabitsina bwa mbere ni ikintu gikora ku byiyumviro by'umuntu ku buryo budasanzwe.

Mbere yo kuyikora byaba byiza kubanza kwibaza ibi bibazo:

- **Mu by'ukuri niteguye gukora iyi mibonano mpuzabitsina?**
- **Ese nimara kuyikora ndi bwitekerezeho iki?**
- **Ese nimara kuyikora uwo twayikoranye ndamutekerezaho iki?**
- **Mfite impamvu zifatika zituma ngiye gukora imibonano mpuzabitsina?**
- **Ese ababyeyi n'inshuti banjye babona gute kuba nakora imibonano mpuzabitsina?**
- **Umuco n'idini byanjye bifata gute imibonano mpuzabitsina ikorwa n'abatarashakana?**
- **Nakora iki ngo nirinde gusama cyangwa kwandura indwara?**
- **Ninkora imibonano mpuzabitsina hari ubwo bizantera kubeshya ku bijyanye nayo?**
- **Ese gukora imibonano mpuzabitsina bizantera kwicira urubanza?**

Ese umuhungu akuye igitsina cye mu nda ibyara y'umugore mbere yo gusohora yamutera inda?

Yego. Rimwe na rimwe mbere y'uko umuhungu asohora, hari amatembabuzi ava mu gitsina cye (pre-ejaculate) aba arimo intanga ngabo.

Ese umugore ashobora gukoresha urunigi nk'uburyo bwo kwirinda gusama?

Yego. Abagore bafite ukwezi kudahindagurikaho kandi bakaba babyumvikanaho n'abagabo babo bashobora gukoresha urunigi rwihariye (CycleBeads) rwagenewe kubafasha kwirinda gusama. Ariko kugirango babigereho baba bakeneye inama zihariye z'abatanga seririvisi zo kuboneza imbyaro.

Kwirinda gusama no kwandura indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina.

Ese birashoboka kwirinda gusama ukanirinda no kwandura indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina?

Yego. Abantu bashobora gukoresha agakingirizo k'umugabo cyangwa ak'umugore bityo bakirinda gusama no kwandura indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina, harimo n'agakoko gatera SIDA. Bashobora kandi gukoresha uburyo bwo kuringaniza imbyaro (urugero agakingirizo n'agapira gashyirwa mu mura) ngo birinde gusama no kwandura izo ndwara. Ariko kandi uburyo bwizewe kurusha ubundi bwo kwirinda gusama no kwandura indwara ni ukwifata.

Ni gute umuntu yumvisha mugenzi we ko bagomba gukoresha agakingirizo?

Rimwe na rimwe usanga abantu baseta ibirenge mu gukoresha agakingirizo kuko bibwira ko kagabanya uburyohe bw'imibonano mpuzabitsina. Biba byiza iyo abantu babiganiriyeho batarakorana imibonano mpuzabitsina. Kuganira ku buryo bwo kwirinda gusama no kwandura indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina bifasha abayikora kumva akamaro ko gukoresha agakingirizo.

Hari aho abakobwa n'abahungu bashaka bakiri bato?

Yego. Mu miryango imwe n'imwe, biramenyerewe ko abakobwa n'abahungu bashaka bakiri bato. N'ubwo ibihugu bimwe na bimwe bitegeka ko nta wemerewe gushaka ataragira imyaka 18; usanga mu bindi bihugu abantu b'imyaka 13 bashyingirwa. Kenshi bene uru rushako ruba ari ubwumvikane hagati y'ababyeyi b'impande zombi ariko umukobwa n'umuhungu nta jambo barufiteho.